

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Mustafa Kemal University Journal of the Faculty of Education
Yıl/Year: 2020 ♦ Cilt/Volume: 4 ♦ Sayı/Issue: 6, s. 149-159

KÖY OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN LİSANS DERSLERİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİNİN İNCELENMESİ

Serhat Bahri KURTAY

serhatbahrik@gmail.com Orcid: 0000-0003-2074-5037

Selim KAVAFOĞLU

selimkavafoglu@outlook.com Orcid: 0000-0002-4205-3202

Özet

Öğretmenlik mesleği tarih boyunca her zaman önemini korumuş ve toplumun şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Öğretmenlik mesleğinin çalışma alanları farklılık gösterebilmektedir. Bu farklılıklardan en belirgin olan ayrım ise merkezi okullarla köy okullarının ayrımıdır. Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde köy okullarında görev yapan öğretmenlerin merkezi okullarda görev yapan öğretmenlere göre dezavantajlı durumda olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda köy okullarında görev yapan öğretmenlerin köy şartlarına hazır bulunuşluk düzeyleri de önem arz etmektedir. Bu noktadan hareketle bu araştırmanın amacı köyde görev yapan öğretmenlerin lisans döneminde aldıkları derslerin meslek yaşamlarına etkisi hakkındaki düşüncelerini açığa çıkarmaktır. Araştırmada “Köyde görev yapan öğretmenlerin lisans eğitimlerinde aldıkları dersleri köy şartlarında ne kadar işlevseldir?” “Akademisyen tutumları öğretmenlerin ders hakkındaki görüşlerini ne kadar etkilemektedir?” “Uygulama derslerinin göreve hazırlık düzeyi ne kadar katkı sağlamaktadır?” “Öğretmenlerin teorik ve uygulamalı derslere karşı tutumu nasıldır?” sorularından yola çıkmıştır. Farklı üniversitelerden mezun olmuş ve köyde görev yapan 9 sınıf öğretmenine lisans döneminde aldıkları derslere yönelik yarı yapılandırılmış sorular görüşme yöntemi ile sorulmuştur. Alınan cevaplar temalarına ayrılmış ve bu temalara göre frekansları çıkarılmıştır. Daha sonra bu tablolar uzmanlarla birlikte değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Köy Okulu, Öğretmen Eğitimi

ANALYSIS OF THOUGHTS OF THE TEACHERS WHO WORK IN RURAL SCHOOLS ABOUT THE COURSES AT BACHELOR'S DEGREE

Abstract

The teaching profession has always maintained its importance throughout history and has played an important role in shaping society. Working areas of the teaching profession may differ. The most prominent distinction of these differences is between central schools and village schools. When the studies in the literature are examined. It is known that teachers working in village schools are at a disadvantage compared to those working in central schools. At the same time, the level of readiness of teachers working in village schools for village conditions is also important. From this point on, the aim of this study is to reveal the opinions of the teachers working in the village about the effect of the courses they look during their undergraduate period on their professional lives. In the research such questions were used “how functional are the courses taken by the village teachers in their undergraduate education in village conditions?” “How much do the academic attitudes affect teacher’s opinions about the course?” “How much does the level of preparation of practice courses contribute to the task?” “What is the attitude of teachers towards the oretical and practical lessons?” Semi- structured questions were asked by interview method to 9 school teachers who graduated from different universities and worked in the village. The responses received were divided into themes and frequencies were determined according t these themes. Then these tables were evaluated together with the experts.

Key Words: Teacher, Village School, Teacher Training

Giriş

Öğretmenle alakalı birçok tanım yapılmakla birlikte öğretmen, öğrenme ortamında çevresel ve zihinsel yapıyı eğitim sistemi içerisinde en üst noktada tutarak öğrencilerin bir takım kazanımların öğretilmesinde yol gösterici kişi olarak tanımlanabilmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında ise eğitimde bireysel farklılıklar olduğu kadar ülkede bütünüyle eşit fiziksel alt yapı oluşturulamadığı için fiziksel ortamdaki farklılıklara da dikkat etmek gerekmektedir. Karataş ve Kınalıoğlu (2018) yaptıkları çalışmada köy okullarındaki fiziksel altyapı ve öğretmen sorunlarını vurgulamışlardır. Yapılan çalışmalar problemleri tanımlayabilmemiz için köy okullarına odaklanmamız gerektiğini göstermektedir. Türkiye'nin eğitim tarihinde köy okullarındaki fiziksel alt yapılarla birlikte öğretmen açısından dolayı bir takım reformlar gerçekleştirilmiştir (Sönmez, 2013).

1940 yılında kurulmuş köy enstitüleri dönemin şartlarına uygun öğretmen modeli yetiştirme bakımından büyük bir öneme sahiptir. Yapılan eğitimlerde teorik bilgilerle sınırlı kalmayıp farklı uygulamalarla köy ortamına öğretmen adayları hazırlanmıştır. Öğretmenlerin tek bir alana yönelmemeleri için kültür, sanat ve bölgeye uygun uygulamaları derslerin yapılması öğretmenlerin görev yaparken karşılaştıkları sorunlarda çok yönlü düşünme fırsatı sunmuştur (Koç, 2013).

Özpınar ve Sarpkaya (2010) yaptıkları çalışmada köy enstitülerinin kapanmasıyla birlikte köyde görev yapan öğretmenlerin sorunlarıyla alakalı resmi bir çözüm geliştirilmediğini ve bu sorunların her geçen gün arttığını belirtmektedir. Karataş ve Kınalıoğlu yaptıkları çalışmada köyde görev yapan öğretmen sorunlarını saba yakmak, ulaşım, kalacak yer, öğretim materyallerindeki eksiklikler vb. sorunlar olarak belirtilirken öğretmenlerin öne sürdüğü bu problemlerin ise devam ettiği vurgulanmaktadır. Nitekim Özpınar ve Sarpkaya yaptıkları çalışmada belirttiği alt sosyoekonomik durumda çalışan öğretmenlerin sorunlara karşı duyarsızlaştıkları düşünüldüğünde öğretimde eşitlikten bahsetmek mümkün olmamaktadır. Taşkaya, Turhan ve Yetkin (2015) 25 sınıf öğretmeni ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin kırsal kesimde yaşadıkları sorunların içerik analizinde özlük hakları, çevre ve fiziki şartlar başlıklarında toplandığını belirtirken en çok belirtilen sorunlar içerisinde ana dili, barınma, ısınma, öğrenci ve velilerin eğitime olan ilgisizliği olarak öğretmenlerin belirttiğini vurgulamışlardır.

Kırsal kesimde bulunan okulların fiziki yetersizliklerin yanında müfredatla ilgili sorunların varlığı da yapılan çalışmalarda gözlemlenmektedir. Turan ve Garan (2008) 142 sınıf öğretmeni ile yaptıkları çalışmada kırsal kesimde matematik öğretiminde fiziksel alt yapıların yanında "kırsal gerçeğin" göz ardı edilerek kırsala yönelik farklı eğitim, müfredat, program anlayış ve politikanın bulunmamasının önemli etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Şahin (2010) 112 öğretmen ile yaptığı çalışmada ilk okuma yazma öğretimi sürecinde; meslekî gelişimlerinden, müfredat programından, çalıştıkları okulların fizikî şartlarından ve eğitimin paydaşlarından kaynaklanan (öğrencilerden, velilerden, okul idaresinden, öğretmenlerden) problemlerle karşılaştıklarını belirtmiştir. Kırsal kesimde bulunan okulların müfredatında farklılık istenmesinin bir diğer nedeni ise birleştirilmiş sınıflardır. Türkiye de 2016/17 yapılan çalışmaya göre birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrenci sayısı 135.924 olarak tespit edilmiştir (MEB, 2017). Yapılan çalışmalar incelendiğinde Yıldız ve Köksal (2009) birleştirilmiş sınıfta görev yapan 97 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirdiği çalışmasında öğretmenlerin birleştirilmiş sınıflarda farklı müfredatın uygulanması gerektiğini düşündüğü tespit edilmiştir. İnce ve Şahin (2016) yaptıkları çalışmada ise öğretmenlerin mesleki doyum ve tükenmişlik düzeyleri açısından incelendiğinde ise birleştirilmiş sınıflara göre bağımsız sınıflarda çalışan öğretmenlerin lehine sonuçlar çıktığı belirtilmiştir. Yapılan çalışmaların bütünü incelendiğinde kırsal kesimde fiziki şartlara ek birçok dezavantajlı durumun varlığı tespit edilmiş öğretmen ve öğrenci açısından fırsat eşitliği ve verilen eğitimin kalitesini arttırmak için bazı düzenlemelerin yapılmasının gerekliliği tespit edilmiştir.

Köy okullarında saptanan bir diğer problem durumu ise bütçedir (Sidat ve Bayar, 2018). Kavak, Ekinci ve Gökçe (1997) yaptıkları çalışmada merkezi okullar 27 farklı kaynaktan bütçe elde edebiliyorken köy okulları 20 farklı kaynaktan bütçe oluşturabildiklerini belirtmektedir. Bu durum da yapılacak çalışmalarda geri kalınmasına ve köy okullarındaki verilen hizmetin düşmesine sebep olmaktadır.

MEB (2006/07) yılında yayınlamış olduğu veriler incelendiğinde; Türkiye’de 23.536 köy okulu bulunurken bu okullarda 2.701.174 öğrenci bulunmaktadır. Bu dönemde taşınmalı eğitimden yararlanan ilköğretim kademesinde okuyan öğrenci sayısı ise 694 329 olarak belirtilmektedir. MEB(2018/19) yılında yayınlamış olduğu istatistiklere göre; Türkiye’de 5 731 tane köy okulu bulunurken bu okullarda 292 810 öğrenci bulunmaktadır. Bu okullarda 22 971 öğretmen vardır. Bu dönemde taşınmalı eğitimden yararlanan ilköğretim kademesinde okuyan öğrenci sayısı ise 280 880 olarak belirtilmektedir.

TÜİK verileri incelendiğinde 2007 yılında köylerde yaşayan insanların toplam nüfusun %29.5 oluştururken 2017 yılında %7.6’sını oluşturduğu tespit edilmiştir. Köy okulları ve taşınmalı sistemdeki azalışın sebebi köyden kente göçle açıklanabilmektedir. İlk zamanlarda bu göç bir problem olarak görülmemekle birlikte desteklenmiştir fakat günümüzde bu hareketlilik ekonomik, sosyal ve alt yapı bakımından bir sorun haline dönüşmüştür (Güreşçi, 2010). Kaştan ve Bozan (2016) yaptıkları çalışmada belirttiğine göre Şensoy (2005) Türkiye’de köyden kente göçün olumsuz etkilerinin başında toplumsal yapının temel ögesi olan ilköğretimin işleyişinin yetersiz kalması ve yaygınlaştırılmaması geldiğini çalışmasında vurgulamaktadır.

Göçlerin bir sorun haline dönüşmemesi için eğitimde yapılacak bazı düzenlemelerin olumlu yansımaları olacağı düşünülmektedir. Eğitimin temel üç olgusu olarak gösterilebilecek öğrenci, öğretmen ve program faktörlerinin her biri ayrı bir öneme sahip olmakla birlikte öğretmenin etkisi dikkatli ilgi istemektedir (Genç, 2005). Problemler içerisinde öğretmenlerin hizmet öncesi aldıkları derslerin köy okullarına uygun olup olmadığı ve bu dersleri köy şartlarında hayata ne kadar aktarabildikleri ise özenle çalışılması gereken bir konudur. Bu çerçevede araştırma amacı köyde görev yapan öğretmenlerin lisans döneminde aldıkları derslerin meslek yaşamlarına etkisi hakkındaki düşüncelerini açığa çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Köyde görev yapan öğretmenlerin lisans eğitimlerinde aldıkları dersler köy şartlarında ne kadar işlevseldir?
2. Akademisyen tutumları öğretmenlerin ders hakkındaki görüşlerini ne kadar etkilemektedir?
3. Uygulama derslerinin göreve hazırlık düzeyi ne kadar katkı sağlamaktadır?
4. Öğretmenlerin teorik ve uygulamalı derslere karşı tutumu nasıldır?

Yöntem

Araştırmada köyde görev yapan öğretmenlerin lisans döneminde aldıkları dersler hakkındaki düşüncelerini derinlemesine bir anlayışla incelemek için nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bilimsel araştırmalarda olgu bilim deseni bir konu farkında olduğumuz fakat derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olguları tüm detayları ile incelemek için kullanılmaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2018).

Katılımcılar

Araştırma evrenini Batman Milli Eğitim Müdürlüğü ilköğretim kademesinde görev yapmakta olup araştırmaya gönüllü olarak katılan 3 erkek ve 6 kadın olmak üzere toplamda 9 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırma evrenini Batman ilinde görev yapan. Farklı üniversitelerden mezun olmuş öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin mezun oldukları okullar Aksaray Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Kars Kafkas Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Kırşehir Ahi Evran

Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada çalışma evreninin hepsine ulaşıldığı için farklı bir örneklem grubuna ihtiyaç duyulmamıştır.

Veri Toplama

Öğretmenlerin lisan düzeyindeki derslere ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla, veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından literatür taranarak geliştirilen Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu kullanılmıştır.

Araştırma sorularının geçerliliği hakkında bilgi almak için bir akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Soruların içeriği gözden geçirilmiş ve dil açısından düzenlemeler yapılmıştır. Soruların araştırma amacına hizmet etme düzeyini belirlemek için araştırma grubuna katılmayan 3 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar eşliğinde köy okullarında görev yapan öğretmenlerin lisans eğitimi sırasında aldıkları eğitimin meslek yaşamlarına etkisi üzerine 6 ana soruluk görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşmelerde ana sorulara ek olarak ara sorular sorularak cevaplar detaylandırılmaya çalışılmıştır. Görüşme tekniği ile elde edilen nitel veriler sayısallaştırılarak frekansları elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veri toplama sürecinde katılımcılardan randevu talep edilmiş ve telefon üzerinden görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ses kayıt programıyla kayıt edilmiş ve verilen cevaplar not edilmiştir. Öğretmenlere gereken yerlerde ek sorular yönelterek ve açıklama istenerek olası veri kayıplarının önüne geçilmiştir. Elde edilen verilen bilgisayar ortamında transkript edilerek belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde içerik analizi yapılmıştır. Yapılan içerik analizinde adlandırma ve kategori geliştirme aşamasında görüşmelerin hepsi dikkatlice incelenmiş dersler farklı kategoriler altında tasnif edilmiş ve tutarlılık sağlanması için araştırmacılar arasında görüş birliği sağlanmasına dikkat edilmiştir. Belirlenen başlıklara göre veriler bulgular kısmında doğrudan alıntılarla açıklanmıştır.

Bulgular

Öğretmenlerden fikir alınan dersler Eğitim Psikolojisi, Öğretim Materyal ve Teknolojileri, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Sınıf yönetimi, Ölçme ve Değerlendirme ve Öğretmenlik Uygulaması olup; bu derslere yönelik alınan cevaplar benzerliklerine göre temalaştırılmıştır. Belirlenen bu temalar ve frekansları tablolarda verilmiştir.

Tablo 1

Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi hakkındaki görüşlerinin frekans verileri

Tema	f	Görüşme Sayısı
Uygulama açısından eksiklik	5	9
Öğretim elemanı yetersizliği	4	9
Teoriyle pratiğin örtüşmemesi	3	9
Öğretim elemanının katkısı açısından olumlu	3	9
Ders dışı etkinliklerle kalıcılığın artırılması	2	9

Tablo 1’de görüldüğü üzere Eğitim Psikolojisi dersi için en fazla saptanan tema ‘uygulama açısından eksiklik’ olmuştur. Dersin çok fazla teorik işlenmesi, öğrencilerin mesleki hayata karşılaşılabilecekleri somut problemlerle örneklendirilmemesi dersin kalıcılığını azaltmıştır. Bu

temayı oluşturan cevaplar incelendiğinde“(...)Fazlasıyla teorik bir dersti ve şu an baktığımda bende bir kalıcılık sağlamadığını görüyorum(...)”“(..)Sunum ağırlıklı ve tek taraflı bir ders işleyiş biçimi vardı hocamızın. İlk 10-15 dakika ders işler daha sonra ders dışı gündem ile ilgili konuşurdu.(...)” cevapları dikkat çekmektedir. Diğer yönden dersin somutlaştırılarak işlenmesi ve film, roman gibi ders dışı fayda sağlayabilecek etkinliklerle desteklenmesi de dersin kalıcılığını arttırdığı görüşmelerden çıkarılabilecek bulgulardandır. Bu temayı oluşturan cevaplar incelendiğinde“(...)Teorinin çok faydası olmadı ama bu filmler ve kitaplar bize gerçekten ışık tuttu diyebilirim.(...)”“(...)Benim öğretmenliğe bakış açımı bunlar değiştirdi diyebilirim. Derse dönüp baktığımda aklıma hocamızın dersin hayata uygulanabilirliği açısından bizlere izlettiği filmler, okuttuğu kitaplar sayesinde ders daha akılda kalıcı olmuş vaziyette.(...)” cevapları dikkat çekmektedir.

Tablo 2

Öğretmenlerin öğretim materyal ve teknolojileri dersi hakkındaki görüşlerinin frekans verileri

Tema	f	Görüşme Sayısı
Uygulamalı işleniş açısından olumlu	6	9
Uygulama açısından eksiklik	3	9
Teoriyle pratiğin örtüşmemesi	2	9
Öğretim elemanı yetersizliği	1	9

Tablo 2’de görüldüğü üzere Öğretim Materyal ve Teknolojileri dersi için en fazla saptanan tema, ‘uygulamalı işleniş açısından olumlu’ olmuştur. Bu derse yönelik verilen cevaplar incelendiğinde dersi materyal tasarlayarak geçirmiş olanlar dersi hala hatırladıklarını ve meslek içerisinde uygulayabildiklerini söylerlerken, dersi materyal hazırlamadan geçirenlerdeki kalıcılığın daha düşük olduğu bulgular arasındadır. Bu temalara yönelik cevaplar incelendiğinde“(...)Biz bu dersti işlediğimiz zaman hocamız bizlere istediğimiz konuya yönelik bir materyal hazırlamamızı istemişti. Bizlerin bu şekilde derste aktif katılmamız dersin akılda kalıcılığını fazlasıyla arttırdı.(...)”“(...)Sınıftaki herkes materyal hazırladığı için 30 a yakın materyal görme şansını yakaladık ve bu konuda bizlerde gelişim sağladı.(...)”“(...)Bu ders benim için çok akılda kalıcı bir ders olmadı ve materyal de geliştirmedik.(...)” cevapları dikkat çekmektedir.

Tablo 3

Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri dersi hakkındaki görüşlerinin frekans verileri

Tema	f	Görüşme Sayısı
Öğretim elemanı yetersizliği	4	9
Öğretim yöntemi yetersizliği	3	9
Teoriyle pratiğin örtüşmemesi	3	9
Uygulamalı işleniş açısından olumlu	1	9
Öğretim elemanının katkısı açısından olumlu	1	9

Tablo 3'te görüldüğü üzere Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi için en fazla saptanan tema 'Öğretim elemanının yetersizliği' olmuştur. Akabinde alınan cevaplar incelendiğinde ise bunun en temel sebebinin dersin aşırı derecede teorik geçmesinin olduğu şu cevaplarda görülmektedir: "(...)Dersi veren hocamızda teorik olarak işlemesi derse ilginin azalmasına yol açıyordu(...)" "(...)Sunum ve slayt okumalarla geçen bu dersten bana kalıcı olan çok az şey var(...)" "(...)Çok deneyimli bir hocadan aldık ama onun da bana KPSS açısından faydası oldu. Ders anlatımına katkısının olduğunu söyleyemem(...)"

Tablo 4

Öğretmenlerin sınıf yönetimi dersi hakkındaki görüşlerinin frekans verileri

Tema	f	Görüşme Sayısı
Öğretim elemanı katkısı açısından olumlu	7	9
Teoriyle pratiğin örtüşmemesi	5	9
Öğretim yöntemi yetersizliği	2	9

Tablo 4'te görülebileceği üzere Sınıf Yönetimi dersi için en fazla saptanan tema 'öğretim elemanı katkısı açısından olumlu' olmuştur. Alınan cevaplar incelendiğinde "(...)Bu ders benim için faydalı bir dersti. Bu dersi ve öğretim görevlisini pür dikkat dinlediğimi, sınıf yönetimi konusunda bize güzel fikirler oluşturduğunu ve bunları meslek hayatımda kullandığımı söyleyebilirim. Ders çok güncel işlenirdi ve güncel örnekler üzerinden giderdik(...)" "(...)Hocam da önceden öğretmenlik yapmış biriydi ve bize tecrübeleri fazlasıyla örnekendirerek anlatıyordu. Bizlere gerçeğin teoriyle çakıştığı veyahut çakışmadı yönleri anlatıyordu. Bu stilden kaynaklı bana en çok şey katan derslerden biri olduğunu söyleyebilirim(...)" cevapları göze çarpmaktadır. Oluşan bir diğer tema olan 'teoriyle pratiğin örtüşmemesi' temasının oluşmasındaki cevaplar incelendiğinde "(...)Sınıf yönetimi dersinin bazı yöntemleri uyguluyorum fakat bazı yöntemleri de uygulamak imkansız oluyor. Her öğretmen kendine göre edindiği sınıf yönetimi politikasıyla sınıfta hakimiyeti sağlayabiliyor. Kitaplarda baz alınan hususlar maalesef köy okullarıyla çok örtüşemeyebiliyor(...)" cevabı göze çarpmaktadır.

Tablo 5

Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi hakkındaki frekans verileri

Tema	f	Görüşme Sayısı
Öğretim elemanı yetersizliği	5	9
Teoriyle pratiğin örtüşmemesi	4	9
Öğretim yöntemi yetersizliği	3	9
Öğretim elemanının katkısı açısından olumlu	1	9

Tablo 5'te görüldüğü üzere Ölçme ve Değerlendirme dersi için en fazla saptanan tema 'öğretim elemanı yetersizliği' olmuştur. Alınan cevaplar incelendiğinde dersin aşırı derecede teorik geçmesi, bu temanın oluşmasındaki en temel sebep olarak görülmektedir. Temaları oluşturan cevaplar incelendiğinde şu cevaplar dikkat çekmektedir. "(...)Aşırı teorik bir dersti ve bana mesleki anlamda çok bir katkısı olmamış bir ders(...)" "(...)Birçok sınıfın kalabalık olması gibi

etkenler göz ardı edildiğinden okullarımızda çok örtüşmediğini söyleyebilirim. Mesela sözlü bir değerlendirme yapacağım ve bunun için bir değerlendirme yöntemi var. Sınıfın kalabalık olması bunları uygulamama engel şeylerdi.(...)“(...)Bu dersin içeriğinin bizim ölçme ve değerlendirme yöntemlerimizle örtüştüğünü çok söyleyemem. Çok fazla teorik bilgi var. Bu derse ve bilimine çok büyük saygım var ama sınıf öğretmeni için çok teorik kaldığını söyleyebilirim.(...)”.

Tablo 6

Öğretmenlerin öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşlerinin frekans verileri

Tema	f	Görüşme Sayısı
Uygulama açısından eksiklik	4	9
Teoriyle pratiğin örtüşmemesi	3	9
Uygulamalı işleniş açısından olumlu	2	9

Tablo 6’da görüldüğü üzere Öğretmenlik Uygulamaları dersi için en fazla saptanan tema ‘uygulama açısından eksiklik’ olmuştur. Cevaplar arasında bu temanın oluşmasındaki temel sebep araştırıldığında en fazla karşılaşılan yanıtlar üniversite içerisindeki en faydalı ders olduğu fakat uygulama süresi açısından çok kısa olduğu, gidilen okulların standartlarının göreve başlanılan okullardaki standartlardan çok daha yüksek olduğu şu cevaplar incelendiğinde görülmektedir: “(...)Stajlarımızda girdiğimiz sınıftan sorumlu öğretmenler bize sınıfı teslim etmiyordu. Genellikle staj okuluna gidip biraz bekledikten sonra bazen bir derse giriyorduk, bazen ona da girmiyorduk.(...)” “(...)Staj uygulamaları bizde bayağı sıkıydı ve ben bireysel sınıflara gitmiştim ve atandığımda birleştirilmiş sınıfa atandım. Bu yüzden üniversitede bireysel sınıfta aldığım stajın bana hiçbir katkısı olmadı.(...)” “(...)Ben İstanbul’da oldukça iyi bir semtte ve oldukça iyi bir okulda staj yaptım. Türkiye deki en iyi kesimin çocuklarının ne şartlarda eğitim gördüğünü gözlemladim. Bunun bana hem artıları hem eksileri oldu. Aileleri çok iyi eğitilmiş ve bilinçliydiler ve sınıflarda bilgisayarlardan tarayıcılara hemen hem imkân vardı. Öğretmenlik hayatıma başladığımda bu imkânları ve bu derece donanımlı öğrencileri göremedim. Kıyas açısından benim için iyi olmuş olabilir ama staj şartlarındaki öğrencilerle meslek dönemimdeki öğrenciler çok farklıydı. Stajın süresinin de biraz daha arttırılması çok daha iyi olur diye düşünüyorum. Sahalarda nelerin yapılabileceğini görmek ve kendi deneyimlerini oluşturabilmenin çok katkısının olduğunu düşünüyorum.(...)”

Tartışma ve Sonuç

Bulgularda üniversitede verilen derslerle öğretmen görüşleri çoğunlukla derslerin teorik işlenmesi ve teorik işlenen derslerin köy ortamına uymamasını belirtmiştir. Nitekim Enginer ve Dursun, (2005) 159 öğretim elemanı ile yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarının en çok anlatım ve soru cevap yöntemini kullandıkları belirlemiş öğretim elemanları ise ders esnasında öğrenciye konuşma boşluğu vermeden ve sıkmadan ders işlediklerini belirtmiş araştırmacı ise bu durumun tezatlığını vurgulamıştır. Alpan (2013) yaptığı çalışmada ise öğretim elemanlarının çoğunlukla powerpoint sunusuyla (pps) ders işlediğini belirlemiştir ve öğrencilerin pps’nin avantajlarından çok dezavantajlarını belirttiği ancak pps ile işlenen derslerde pps etkili kullanıldığında öğrenimi güçlendirdiğini vurgulamaktadır. Bu noktadan ve yaptığımız çalışmadan hareketle akademisyenlerin genel olarak teorik ders işlediklerini fakat dersin teorik işlemenin dezavantajlarının varlığının yanında akademisyenlerin donanımı ve sınıfa hâkimiyeti arttıkça bu dezavantajların ortadan kalktığını yordayabiliriz.

Alpan yaptığı çalışmada öğretim elemanlarının tartışma, örnek olay, grupla öğretim vb. yöntem ve teknikleri kullanmadıklarını belirtmektedir. Literatürdeki diğer çalışmalar ve yaptığımız çalışmanın ışığında öğretimde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması yapılandırmacı yaklaşımın gerekliliği olmakla birlikte öğrenimi kalıcı hale getirmektedir.

Yükseköğretimde gerçekleştirilen eğitim programları diğer kademelere göre daha az detay içermekte, bu yüzden de dersler büyük oranla öğretim elemanının inisiyatifinde işlenmektedir (Yüksel, 2002). Eğitim programları içerisinde yazılı olarak belirtilen kuralların yanında örtük program okulda başarılı olabilmek için gerekli olan bilgi, fikir, uygulama ve beklentileri kapsamaktadır (Ercan, Yüksel, Özkaya, Ocaoğlu, Yüksel, Uncu, 2009). Örtük programın yararları ve elde edilen verilerden yola çıkarak örtük programın imkanlarından faydalanarak derse yönelik roman okutma ve film izletmenin derse yönelik olumlu bir izlenim bıraktığı ve kalıcılığı arttırdığı görülmektedir.

Öğretmenlik uygulamaları dersine ilişkin görüşler ise dersin öğretmenlik mesleğine hazırlık konusunda önemli yeri olduğunu gösterirken bu alanda da sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Yaşananlar sorunlardan ilki öğretmenlerin süreyi yetersiz bulmasıdır. Nitekim Kudu, Özbek, Bindak, (2006) yılında yaptıkları çalışmada Okul Deneyimi 1 dersinin öğrenciler tarafından yüksek oranda faydalı görüldüğünü ve öğrencilerin süre bakımından uygulama dersinin kısıtlı olduğu görüşünde oldukları tespit etmişlerdir. Türkiye’de uygulama eğitimlerin amacı, öğretmenlerin görev yapacakları alanlarda gereksinim duyacakları bilgi, beceri ve tecrübeyi kazanmak için uygulamaların anlamlı biçimde bütünleşmesi zorunlu görülmüştür (YÖK, 2008). Yaptığımız çalışmada öğretmenlerin staj okulları ile çalıştıkları okullar arasındaki ekonomik farklılıklardan bahsetmeleri ve (YÖK, 2008) çalışmasını göz önüne aldığımızda öğretmenlerin stajlarının bir dönemini merkezi okullarda diğer dönemi ise köy okulu şartlarında gerçekleştirmeleri mesleki deneyim açısından daha avantajlı olabileceği düşünülmektedir.

Erginer, Bedir, Erginer (2009) yılında yaptıkları çalışmada eğitim fakültelerindeki akademisyenlerin akademik olarak çeşitlilik göstermesi eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme kimliği taşıması gereken kurumlar olmasını engellediğini ve bu durumda öğretmenin herkes tarafından yapılabileceği algısını geliştirdiğini belirtmektedir. Sorunların her biri incelendiğinde öğretmenlerin yaşadığı sorunlarla akademisyen yeterliliklerinin paralellik göstermesi bu durumu doğrulayıcı niteliktedir.

Öneriler

1. Üniversite örtük programının Yüksel çalışmasında da belirttiği gibi öğretim elemanlarının ve yöneticilerin görüşleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması,
2. Akademisyenlerin eğitim fakültesi kökenli olması,
3. Yapılandırmacı yaklaşımın reddettiği öğretmen merkeziliğinden uzaklaşılması,
4. Yüksel çalışmasında üniversitede özgür düşünce ortamı olmadığını belirtmektedir bu noktadan hareketle derslerde özgür düşünce ortamları oluşturularak sınıflarda tartışma ortamı oluşturulması,
5. Örtük programın olanaklarından yararlanılması,
6. Verilecek eğitimlerde uygulamalara önem verilmesi,
7. Verilecek eğitimlerin öğretmenlerin çalışacağı her yerde başarılı olabilmesi için farklı sosyoekonomik düzeylere göre uygulamalar yapılması öğretmen adaylarının çalışma alanlarında karşılaştıkları sorunların çözümünde daha aktif rol oynamalarını sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alpan, G. B. (2013). Powerpoint ile işlenen derslere eleştirel bir bakış: öğrenci yorumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 61-72.
- Dursun, F. & Erginer, E. (2005). Öğretim elemanlarının etkili öğretim becerilerinin geliştirilmesine yönelik görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 30(135), 11-22,
- Ercan, İ., Yüksel, S., Özkaya, G., Ocakoğlu, G., Yüksel, A., & Uncu, Y. (2009). Tıp fakültesi örtük program ölçeğinin geliştirilmesi. *Cerrahpaşa Tıp Dergisi*, 40(3), 81-87.
- Erginer, E., Erginer, A., & Bedir, G. (2009). Eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının akademik kökenleri ve öğretmen yeterliklerinin incelenmesi üzerine bir çalışma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9(2), 93-108.
- Genç, S. Z. (2005). Sınıf öğretmeni yetiştirme meselemiz. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 86-99.
- Güreşçi, E. (2010). Türkiye’de kentten - köye göç olgusu. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(1), 77-86.
- İnce, N. B. & Şahin, A. E. (2016). Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum ve tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 391-409.
- Kaştan, Y. & Bozan, İ. (2016). Yöneticiler açısından göçün eğitim üzerindeki etkisi: Bir durum çalışması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(5), 105-129.
- Kavak, Y., Ekinci, E. & Gökçe, F. (1997). İlköğretimde kaynak arayışları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 11(11), 309-320.
- Kınalıoğlu, İ. H. & Karataş, A. (2018). Köy okullarında çalışan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Usak University Journal Of Social Sciences*, 11(3), 207 - 220.
- KOÇ, N. (2013). *Türk Kültür Tarihi İçerisinde Köy Enstitüleri*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Kudu, M., Özbek, R. & Bindak, R. (2006). Okul deneyimi- I uygulamasına ilişkin öğrenci algıları (Dicle Üniversitesi Örneği) . *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99-109.
- MEB. (2017). Soru önergesi. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <https://www2.tbmm.gov.tr/d26/7/7-14053sgc.pdf>:
- Özpınar, M. & Sarpkaya, R. (2010). Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 17-29.
- Sıdat, E. & Bayar, A. (2018). Köy okullarında yaşanan problemlere yönelik öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 353-361.
- Sönmez, Ş. (2013). Köy eğitimcileri ve kadro sorunları. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 1(1), 50-61.
- Şahin, A. (2010). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları problemler. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 5(4), 1738-1750.
- Taşkaya, S. M., Turhan, M. & Yetkin, R. (2015). Kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 198-210.
- Turan, S. & Garan, Ö. (2008). Kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde karşılaştıkları güçlükler. *Milli Eğitim*, 177, 116-128.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, M. & Köksal, K. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 1-14.

Yüksel, S. (2002). Yükseköğretimde eğitim-öğretim faaliyetleri ve örtük program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 361-370.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Özpinar and Sarpkaya (2010) stated in their study that with the closure of the village institutes, no official solution was developed regarding the problems of the teachers working in the village and these problems are increasing day by day. In their study, Karataş and Kınalıoğlu addressed the problems of teachers working in the village, burning stoves, transportation, accommodation, deficiencies in teaching materials, etc. It is emphasized that these problems put forward by the teachers continue. As a matter of fact, it is not possible to talk about equality in teaching when it is considered that teachers working in lower socioeconomic status, which Özpinar and Sarpkaya stated in their study, become insensitive to problems. Taşkaya, Turhan, and Yetkin (2015), in their study with 25 classroom teachers, stated that the problems experienced by teachers in rural areas were collected under the headings of personal rights, environment and physical conditions in content analysis, and among the most stated problems were the mother tongue, accommodation, heating, and the indifference of students and parents to education. They emphasized what the teachers stated.

Method:

Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the study to examine the thoughts of the village teachers about the courses they took in their undergraduate period with an in-depth understanding. In scientific research, the phenomenology pattern is used to examine the phenomena that we are aware of but do not have an in-depth understanding (Yıldırım, Şimşek, 2018).

During the data collection process, appointments were requested from the participants and interviews were made over the phone. The interviews were recorded with a voice recording program and the answers given were noted. Possible data loss was prevented by asking additional questions to teachers where necessary and asking for explanations. The data obtained was transcribed in the computer environment and content analysis was made within the framework of certain concepts and themes. In the content analysis, all of the interviews were carefully examined during the naming and category development phase, and the courses were classified under different categories, and a consensus among the researchers was paid attention to ensure consistency. According to the titles determined, the data are explained in the findings section with direct quotations.

Discussion and Conclusion:

In the findings, it was stated that the lectures given at the university and the teachers' opinions were mostly theoretical and the theoretical lectures did not fit the village environment. As a matter of fact, Enginer and Dursun (2005), in their study with 159 lecturers, determined that lecturers mostly use the method of lecture and question-answer, while the lecturers stated that they teach the students during the lesson without giving the student a gap and without boredom, and the researcher emphasized the contrast of this situation.

Education programs in higher education contain less detail than other levels, so the lessons are mostly taught at the initiative of the lecturer (Yüksel, 2002). In addition to the written rules within the educational programs, the implicit program includes the knowledge, ideas, practices and expectations required to be successful in school (Ercan, Yüksel, Özkaya, Ocakoğlu,

Yüksel, Uncu, 2009). Based on the benefits of the implicit program and the data obtained, it is seen that reading novels and watching movies for the lesson by taking advantage of the opportunities of the implicit program leaves a positive impression and increases the permanence.

The opinions about the teaching practices lesson show that the lesson has an important place in preparation for the teaching profession, and it is stated that there are problems in this area as well. The first problem experienced is that teachers find the time insufficient. As a matter of fact, Kudu, Özbek, Bindak, (2006) found in their study that School Experience 1 was considered highly beneficial by students and that the students thought that the practice lesson was limited in terms of duration. Turkey aim of the practical training of teachers information they need in the areas they served, it was seen necessary to significantly integrate applications to gain skills and experience (YÖK, 2008). In our study, it is thought that it may be more advantageous in terms of professional experience if teachers talk about the economic differences between the internship schools and the schools they work with and when we consider the study (YÖK, 2008), teachers perform one period of their internship in central schools and the other period under village school conditions.